

1976-10-25

11.1211-75-76

Kopia
se sändlista

Sture Svensson
Mulde, Fröjel
620 20 KLINTEHAMN

Avsättande av del av fastigheten Mulde 1:24 i Fröjel socken som naturreservat

Beskrivning av reservatet

Reservatets benämning: Mulde

Kommun: Gotland

Socken: Fröjel

Fastighet: Mulde 1:24

Lägesbeskrivning: Ek karta CO 6611. Topografisk karta 6 I
Visby S0

Areal: ca 6 ha

Markägare: Sture Svensson, Mulde Fröjel, 620 20 KLINTEHAMN

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägaren

Ärendets handläggning:

Under sommaren 1973 uppmärksammades länsstyrelsen på att en stor förekomst av stor skogslilja (*cephalanthera domasonium*) hotades av exploatering genom fritidsbebyggelse. Förhandling upptogs med markägaren Sture Svensson om naturreservatbildning för de ännu relativt opåverkade delarna av växtlokalen. I avvaktan på att en inventering av växtartens totala utbredning på Gotland kunnat slutföras förordnade länsstyrelsen den 5 februari 1974 att vissa förbud enligt 11 § naturvårdslagen skulle gälla för ett större område omkring växtplatsen. I utredningen som färdigställdes i augusti 1974 föreslås att fyra lokaler med stor skogslilja skyddas varav nu aktuell plats är en av de två största.

1976-10-25

11.1211-75-76

Grund för beslutet

Stor skogslilja förekommer i Sverige endast på ett fåtal platser på Gotland. Mulde hyser en av de två största förekomsterna. Större delen av lokalen ligger i ungskog av tall med relativt örtrikt fältskikt. Området är av stor betydelse från vetenskaplig naturvårdssynpunkt.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område som utmärks på bifogade karta som naturreservat.

Reservatföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt eller annan verksamhet vilken förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, borra, schakta, dika, dämna, dränera, utfylla, plöja eller utföra annan markbearbetning
- anordna upplag annat än /tillfälligt/ i samband med områdets skötsel
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats
- uppföra ny byggnad eller anläggning

1976-10-25

11.1211-75-76

- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och fridlysningsstavlur undantagna
- använda kemiska /eller biologiska/ bekämpningsmedel
- tillföra gödning, växtnäringsämnen /eller jordförbättringsmedel/.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- så eller plantera växter
- avverka eller utföra annan skoglig åtgärd
- beta området.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken (t ex jaktarrendator) förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Föreskrifterna gällande allmänheten avser också markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- plocka blommor, insamla eller gräva upp växter
- elda
- tälta eller uppställa husvagn
- framföra motordrivna fordon
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller

1976-10-25

11.1211-75-76

därmed jämförlig anordning

- anordna orienteringskontroller eller snitslade spår
- rida annat än på anvisade stigar.

D. Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

a) Syftet med vården och förvaltningen

Att för framtiden bevara ett livskraftigt bestånd av stor skogslilja.

b) Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogad plan.

c) Utmärkning

Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

d) Förvaltare

Reservatet skall i naturvårdshänseende vårdas och förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägaren.

e) Samråd

Förvaltaren skall vid områdets vård och förvaltning iakttaga föreskrivet samråd med statens naturvårdsverk, länsstyrelsen, skötselrådet m fl.

Den som vill överklaga länsstyrelsens beslut skall göra det skriftligen genom besvär hos regeringen.

1976-10-25

11.1211-75-76

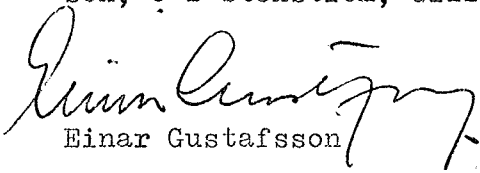
Besvärshandling skall ha kommit in till jordbruksdepartementet inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet.

I besvärshandlingen skall anges länsstyrelsens beslut. Vidare bör anges vad som yrkas och de omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet.

Klaganden bör i besvärshandlingen uppge namn, yrke, postadress och telefonnummer.

Insända besvärshandlingen med posten skall det ske med betalt brev adresserat till: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 STOCKHOLM.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse fattat beslut, har förutom föredraganden, byrådirektören Per Hansson, även länsrådet Ulf Thuresson, länsassessorn Nils Strehlenert, t f länsarkitekten Peter Ringborg, t f överlantmätaren Torsten Sojdelius och t f länsantikvarien Sven-Olof Lindquist deltagit. I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Yngve Ahlsten, Sture Eklund, G A Gradelius, Hjalmar Heidenberg, Henning Jakobson, Bengt Juhlin, Gottfrid Larsson, C B Stenström, Gillis Waldenström och Åke Wiberg.

Einar Gustafsson

Per Hansson

DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET MULDE1 Allmän beskrivning samt målsättning för naturreservatets
skötsel jämte föreskrifter1.1 Allmän beskrivning1.1.1 Data

Avsatt som naturreservat 1976-10-25

Areal: 6,2 ha

Kommun: Gotland

Läge: Öster om länsväg 140, 2 km N Fröjel kyrka, Fröjel socken

Ägare: Sture Svensson, Mulde Fröjel, 620 20 KLINTEHAMN

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägaren

Syfte med avsättningen: Att för framtiden bevara ett livskraftigt bestånd av stor skogslilja (*Cephalanthera domasonium*)

1.1.2 Naturförhållanden

Huvuddelen av reservatet ligger på en platå ovanför en 7-8 meter hög, skogsbevuxen klintbrant av lerig kalksten som löper parallellt med väg 140 och vars fot utgör gräns mot väster. I norr och söder gränsar reservatet till betesmark och i öster till fem nyavstyckade fritidstomter varav två f n är bebyggda. Från tomterna går en stig utmed gränsen norrut och böjer av åt väster genom reservatets norra del fram till väg 140. En mindre bäckfåra passerar områdets nordligaste del. Hela reservatet täcks av barrskog, mest tall, med underväxt av enbuskar och en del lövsly. Markvegetationen består av mossor, gräs och örter, bl a stor skogslilja och röd skogslilja.

1.1.3 Kommunikationer

Området nås med bil via tillfartsväg från allmänna vägen Gannarve-Klinte kyrka där vägvisning ordnas.

1.1.4 Föreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt eller annan verksamhet vilken förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, borra, schakta, dika, dämna, dränera, utfylla, plöja eller utföra annan markbearbetning
- anordna upplag annat än /tillfälligt/ i samband med områdets skötsel
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats
- uppföra ny byggnad eller annan anläggning
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och fridlysningsstavlur undantagna
- använda kemiska /eller biologiska/ bekämpningsmedel
- tillföra gödning, växtnäringsämnen /eller jordförbättringsmedel/.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- så eller plantera växter
- avverka eller utföra annan skoglig åtgärd
- beta området.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- plocka blommor, insamla eller gräva upp växter
- elda
- tälta eller uppställa husvagn
- framföra motordrivet fordon
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
- anordna orienteringskontroller eller snitslade spår
- rida annat än på anvisade stigar

2 Dispositions- och skötselplan för mark och vatten

2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård

Enligt länsstyrelsens resolution är syftet med reservatet att för framtiden bevara ett livskraftigt bestånd av stor skogslilja. Detta förutsätter vissa inskränkningar i utnyttjandet av området, vilket framgår av reservatsbestämmelserna.

Fortsatt bedrivande av skogsbruk i området anses inte utgöra något hot mot beståndet av stor skogslilja om det sker i enlighet med skötselplanen. Varje skoglig åtgärd kräver dock länsstyrelsens tillstånd.

Skötselområde 1: Området ovanför klinten

Beskrivning: Området söder om stigen var tidigare enbuskbetesmark som sedan har självföryngrats med tall. Fortfarande finns riklig underväxt av delvis döda enbuskar. Beståndets övre höjd varierar från knappt 10 meter i söder till drygt 12 meter i norr där boniteten är något högre (T 20-24). Brösthöjdsåldern är 35 år och virkesförrådet 100-150 m³sk/ha. Utmed stigen i östra gränsen finns en smal kapp av drygt 100-årig tallskog med underväxt av gran, torniga buskar samt örnbräken.

Norr om stigen finns ett 100-årigt barrblandbestånd, huvudsakligen gran, med övre höjden 16 meter (bonitet G16) och med virkesförrådet ca 140 m³sk/ha. Karaktäristiskt för området är den rikliga förekomsten av murgröna, som bildar täta mattor. Den klättrar dessutom uppför trädstammarna, ofta upp till 10 meters höjd eller mer, och har i några fall t o m dödat träden.

Målsättning

Med hänsyn till att stora skogsliljans ståndortskrav är relativt lite kända och en av de största växtplatserna för stor skogslilja finns inom detta område skall målsättningen vara att skogen under en observationsperiod om ca 10 år i princip inte får röras annat än i form av mycket begränsad plockhuggning. Marken får således inte friläggas genom kalavverkning och inte heller utsättas för dikning, markberedning eller plantering i någon form.

Åtgärder

När det blir aktuellt att föryngra skogen inom området skall detta ske genom skärmställning och självföryngring utan markberedning.

Speciell försiktighet skall iaktas vid uttransport av virke för att undvika körskador på marken. Rójning och gallring får utföras. Tallbeståndet i södra delen är f n i stort behov av gallring. Länsstyrelsens tillstånd erfordras dock för alla skogliga åtgärder.

Skötselområde 2: Klintbranten

Beskrivning: Klintbranten som närmast har karaktär av övervuxen rasbrant når i reservatets sydligaste del ut till väg 140 och bildar en ca 50 meter lång och 2 meter hög skärmning. Klinten är i hela sin sträckning bevuxen med olikåldrig barrblandskog. Gran dominerar, framför allt i norra delen, där inslaget av murgröna dessutom är påfallande.

Målsättning:

Att genom förhindrande av kalavverkning och markberedning bevara den stora skogsliljans livskraft.

Åtgärder:

Med hänsyn till områdets marginella skogliga betydelse föreskrivs någon form av "plockhuggning" samt självföryngring utan markberedning. I övrigt gäller samma bestämmelser som för skötselområde 1.

2.2 Åtgärder av allmän karaktär

2.2.1 Tillsyn

Tillsyn utövas av förvaltaren med speciell intensitet under stora skogsliljans blomningsperiod.

2.2.2 Renhållning

Skogsvårdsstyrelsen svarar för kontinuerlig städning av området. Sopbehållare anses dock ej erforderliga.

3 Plan för anläggning, disposition och skötsel av anordningar för rekreation och friluftsliv

3.1 Friluftsanordningar

En mindre parkeringsplats iordningställs utmed östra reservatgränsen i anslutning till fastigheten Mulde 1:34, se bilaga 3.

3.2 Information

3.2.1 Informationsskyltar med text och kartskiss finns uppsatta vid parkeringsplatser samt på ytterligare två ställen längs reservatgränsen, se bilaga 3. Skyltarna aktualiseras när reservatbildningen är genomförd.

4 Ekonomisk flerårsplan

Se bilaga 4.

Sändlista

Statens naturvårdsverk, Fack, 171 20 SOLNA 1

Statens planverk, Box 22027, 104 22 STOCKHOLM 22

Vägförvaltningen i Gotl län, Box 266, 621 02 VISBY

Distriktslantmätaren, Artillerigatan 2 B, 621 00 VISBY

Lantbruksnämnden i Gotlands län, Österväg 17, 621 00 VISBY

Skogsvårdsstyrelsen i Gotl län, Box 434, 621 04 VISBY

Gotlands kommun, Box 6, 621 01 VISBY

Gotlands naturvårdsförening, c/o Mats Nilsson, Strandridare-
vägen 1 A, 620 30 SLITE

Projekt Linné, Örjan Nilsson, Botaniska institutionen,
Uppsala universitet, 175 01 UPPSALA

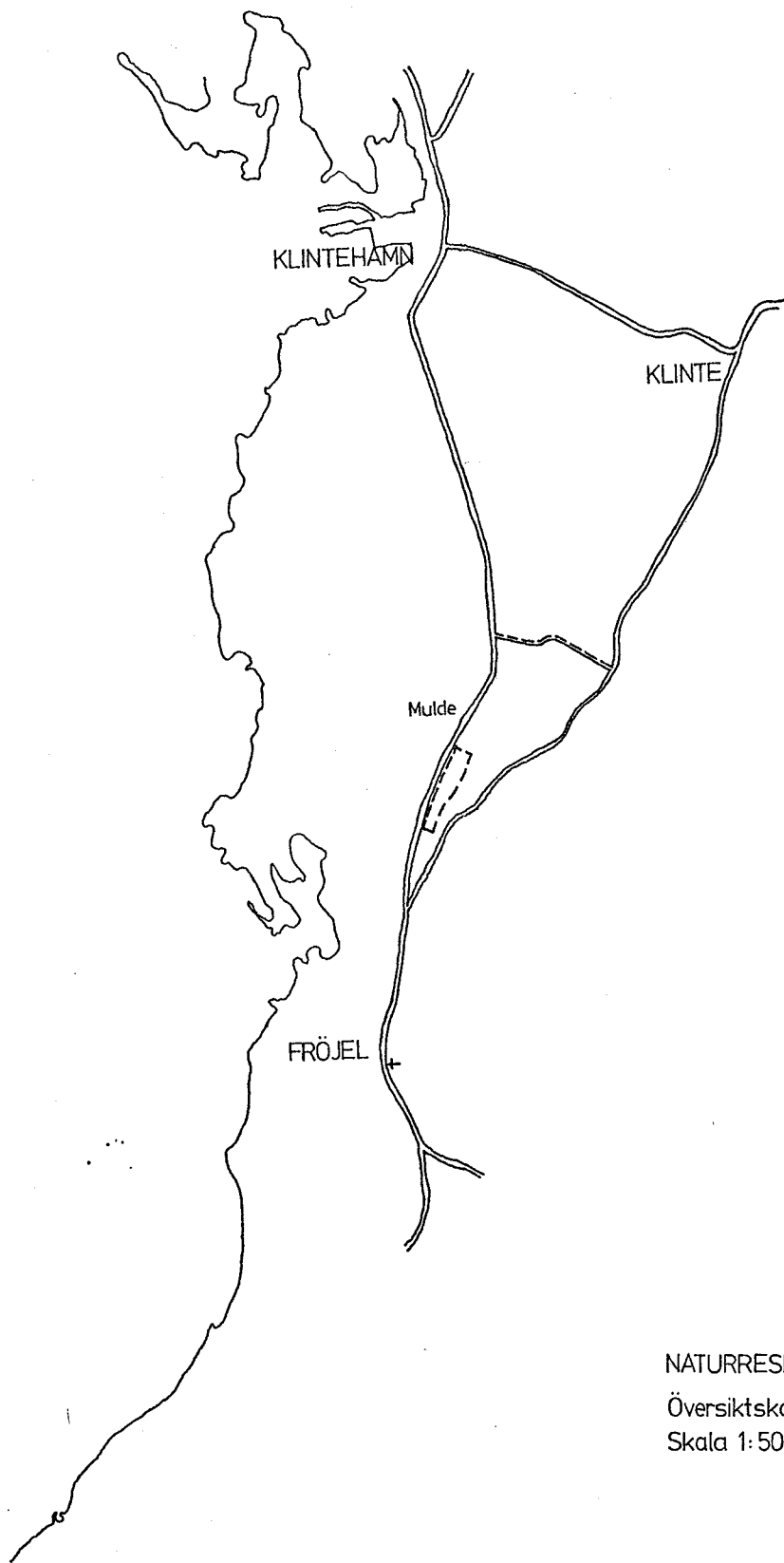
Professor Bengt Pettersson, Umeå universitet, 901 87 UMEÅ

Militärkommandostaben, sekt 8, Fack, 621 01 VISBY

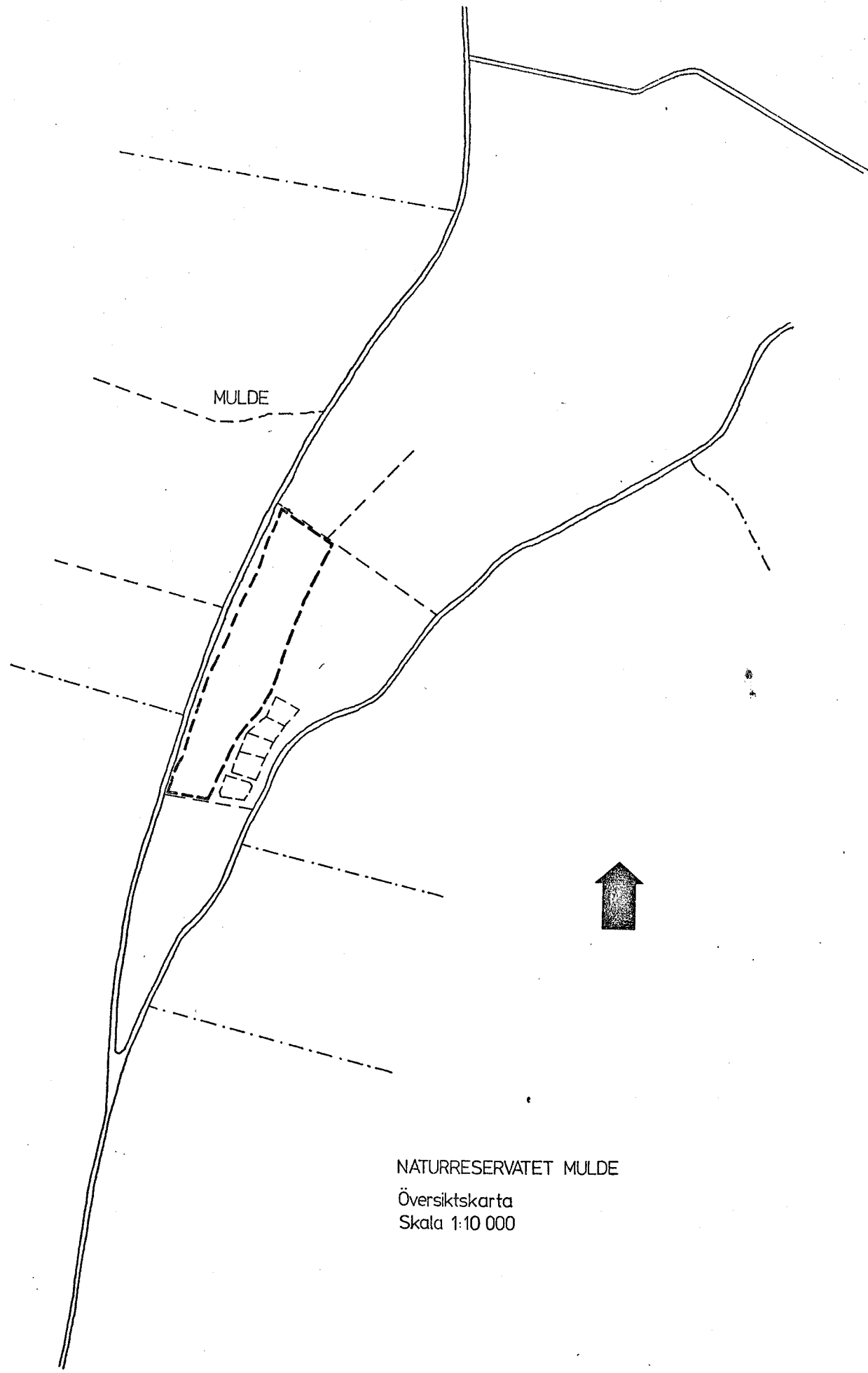
Militärkommandostaben, UTB, Fack, 621 01 VISBY

Televerket, Fack, 601 01 NORRKÖPING

Gotlands Kraftverk, 620 30 SLITE

NATURRESERVATET MULDE
Översiktskarta
Skala 1:50 000

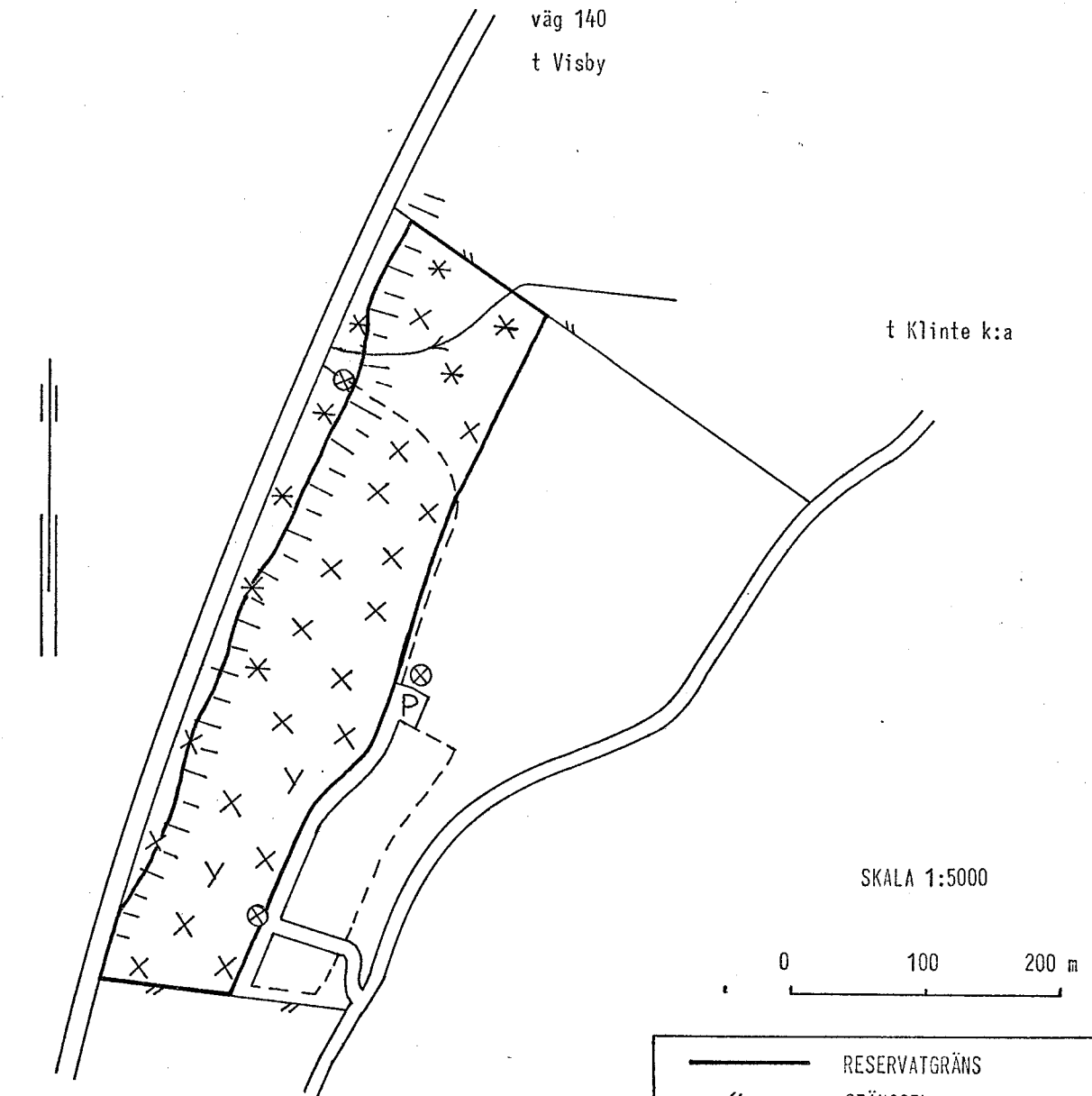
MULDE

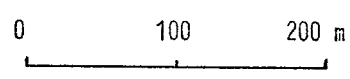
NATURRESERVATET MULDE
Översiktskarta
Skala 1:10 000

NATURRESERVATET MULDE

Detalj-karta

SKALA 1:5000

t Fröjel k:a

Upprättad 1975
Arne Mirton

	RESERVATGRÄNS		UPPLYSNINGSSKYLT
	STÄNGSEL		PARKERINGSPLATS
	FRITIDSTOMTER		BÄCK/DIKE
	BILVÄG		SLUTTNING
	GÅNGSTIG		gran
	BÄCK/DIKE		tall
	SLUTTNING		en
	PARKERINGSPLATS		
	UPPLYSNINGSSKYLT		

